

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

III. De Tertio Præcepto Decalogi, ejúsque obligatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

infectando, aut etiam Vota male reddendo, & hujusmodi. Deinde praecipitur debitus honor Divino Nomini impendendus, ac reverentialis ejusdem invocatio; simulque, ut in Nomine isto juremus in veritate, justitia, & judicio, juxta illud Jeremiae 4. *Jurabis, Vivit Dominus, in veritate, & in judicio, & in justitia.* Quibus adde- re oportet nuncupationem Votorum, & debitam eorum praestationem, prout Psalmista ait Psal. 75. *Vovete, & reddite Domino Deo vestro.*

24. Ceterum, quia tum de Juramento, ejusque conditionibus, atque opposito vitio Perjurij, tum de Voto, ejusque obligatione, atque cessatione, abunde jam superius (d) dictum est; reliqua vero, reverentialem Divini Nominis assumptionem concernentia, comprehendantur in Tractatu de Religione (d) non oportet eadem hoc loco repetere.

De his re-
missivè.
(c) Tract.
6. Dist. 2.
& 3.
per totum.
(d) Nem-
pe Tract. 5.
per totum
& Tract. 6.
Dist. 1.

QUAESTIO III.

De Tertio Praecepto Decalogi, ejusque obligatione.

25. **T**ertium Decalogi Praeceptum his verbis expressum habetur Exodi cap. 20. *Memento, ut diem Sabbati sanctifices.* Et quidem istud ordine pulcherrimo subjungitur duobus primis: nam quia ex Lege Naturae debemus Deo Fidelitatem, Reverentiam, & Famulatum, ipsumque tum corde, tum ore, tum opere honorare; hinc in primo Decalogi Praecepto instrui- mur quoad interiorum cultum, Fidelitatemque Deo exhibendam, quae consistit in agnitione, cultuque unius veri Dei, & falsorum deorum reprobatione: in secundo docemur, Reverentiam Deo, ac Divino Nomini impertiri, ejusque Nomen verbis pravis in vanum non usurpare: & nunc in tertio Praecepto instrui- mur debitum Deo Famulatum in gratiarum actionem, pro perceptis beneficijs Creationis, Redemptionis, aliisque innume- ris, devotè praestare; quod fit diem Sabbati sanctificando, modo explicando. Hinc sit

Praeceptum
tertium
Decalogi,
quale?
Et ratio or-
dinis.

26. **CONCL. I.** Tertium istud Praeceptum partim est morale, & partim caeremoniale. Ita communis, estque breviter jam dictum superius *num. 5.* Et quidem hoc Praeceptum censetur esse morale, atque ex ipsa Lege naturali descendens, quatenus per id absolute praecipitur, ut homo sepositis temporalibus

Praeceptum
hoc partim
est morale,
partim cae-
remoniale.

negotij aliquod vitæ suæ temporis spatium Divino cultui impendat, Religionisque exercitijs vacet: ad hoc enim tenetur homo ex instinctu ipsius naturæ. Cæremoniale verò est, quatenus hoc tempus colendi Deum juxta Legem Mosaicam debebat esse dies Sabbati.

quatenus morale, obligat de facto:

Non verò, quatenus cæremoniale.

(e) *Ut dicitur in Tract. 2. Dist. 2. q. 1.*

Pro Sabbato substituta est Dies Dominica.

Idem Præceptum est & affirmativum, & negativum.

27. Priori modo, seu quatenus est morale, Præceptum hoc omnes semper & eodem modo obligavit, & obligat: cum ab ipsa Lege naturali derivetur obligatio, ut quandoque Deum veneremur, colamurque ob beneficium Creationis, Conservationis, aliisque innumera beneficia; idque partim in ipsum credendo, sperando, eumque super omnia diligendo, partim eundem diversis Religionis actibus humiliter colendo. Cæterum posteriori modo seu quatenus est unum ex Præceptis Cæremonialibus Legis Mosaicæ, cum post Christi adventum, atque inductâ Lege Evangelicâ, omnia Præcepta Cæremonialia veteris Legis exspiraverint (e) utpote quæ fuerunt umbra futurorum per Christum jam impletorum, sicque defacto superstitione observarentur ob falsam eorundem significationem: hinc etiam illud tertium Præceptum Decalogi, quatenus cæremoniale est, obligare cessavit.

28. Unde per Sanctos Apostolos loco diei Sabbati, ex instinctu Spiritûs sancti, substitutus fuit in memoriam Dominicæ Resurrectionis Dies Dominicus; de quo jam fit mentio *cap. 1. Apocalypsis*, ibi: *Fui in spiritu in Dominica die: & loco aliarum Solemnitatum Judaicarum ut explicat D. Thomas 1. 2. q. 103. art. 3. ad 4. alij successivè dies Festi per Sanctam Matrem Ecclesiam instituti sunt, atque determinati, ut in illis speciali ratione Deo debitus cultus per pia Religionis exercitia impendatur.*

29. CONCL. II. Tertium hoc Præceptum Decalogi partim est affirmativum, partim negativum. Ita communis. Idque delimitur inter alia ex illo *Exodi cap. 16. Requies Sabbati sanctificata est Domino, &c. Maneat unusquisque apud semetipsum; id est (ut explicat Doctor Subtilis in 3. dist. 27. q. un. §. quantum ad secundum) recolligendo se, & ascendendo ad Deum suum per actus virtuosos. Et Ecclesia specificavit quantum ad Missam audiendam in die Dominico. de consecr. dist. 2. cap. Missus.* Unde quatenus hoc Præcepto injungitur exercitium actuum virtuosorum, censetur esse affirmativum: quatenus verò prohibentur opera servilia, atque judicium mortis & sanguinis, omnisque strepitus forensis, *cap. 1. & seq. de Ferijs*; hac ratione Præceptum hoc est negativum

rum. Verùm de his ex professio inferiùs (f) agendo de Præceptis (f) Tract. 10. Dist. 1. per totum. Ecclesiæ.

DISTINCTIO II.

De Quarto Præcepto Decalogi.

QUÆSTIO I.

Quæ sit obligatio Filiorum erga Parentes?

1. **P**ostquam Supremus Legislator in Præceptis primæ Tabulæ compendiosâ, simulque ordinatissimâ serie tradidisset ea, quæ Divinum Cultum, Honorem, atque Amorem respiciunt: declaraturus in altera, eâque secunda Tabula, quæ ad Dilectionem Proximi pertinent, sapientissimè primo loco ponere dignatus est Præceptum de honore Parentibus impendendo, utpote qui post ipsummet Deum sunt particulare principium nostrum, *Exodi cap. 20. dicens: Honora patrem tuum, & matrem tuam. Et addidit: Ut sis longævus super terram.* Ad quæ verba Æternæ Veritatis respiciens D. Paulus, ad *Ephes. 6.* subjungit: *Quod est mandatum primum in promissione.*

2. Cæterùm, ut notat Catechismus Romanus, & unanimis Doctorum, nomine honoris Parentibus exhibendi tria præcipuè significantur videlicet Reverentia, Amor, & Obedientia. Ad hæc addunt nonnulli sustentationem Parentibus indigentibus subministrandam: verùm hæc commodè reducitur ad amorem eisdem impendendum.

3. Notandum autem, quòd prædicta tria sint actus propriæ virtutis, quæ Pietas dicitur; estque specialis virtus sub Justitia contenta, tanquam pars potentialis ipsius: (a) cum enim ad rationem Justitiæ pertineat, reddere cuique debitum suum, etiam Pietas, qua Parentibus debitum amorem, honorem, atque obedientiam præstamus, meritò sub ipsa contineri censetur. Neque enim hic sumitur Pietas pro studio internæ devotionis, ac sinceri affectûs erga Deum & Proximum; quomodo passim accipitur in S. Scriptura, ut 1. *Timoth. 4. Exerce te ipsum ad pietatem,* & alibi. Sed sumitur hic Pietas pro illa speciali virtute, qua colimus Parentes, tanquam vitæ & educationis nostræ post Deum